

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
02 / 2296 - 178	
DATO 11 APR. 2003	
AN 501 Vassdragsl.	EKSP

Endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven

Vi viser til brev av 29. november 2002 der forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven ble sendt på høring, samt til brev av 23. januar d.å. der høringsfristen ble forlenget til 31. mars.

Vi er positiv til at departementet har nedsatt et utvalg som skal utrede hvordan hjemfallsinstituttet bør utformes for fremtiden. Utvalget har fått en bred sammensetning med representanter for alle involverte interesser, herunder næringslivet. Fra NHO-fellesskapet er både kraftkrevende industri ved Prosessindustriens Landsforening (PIL) og strømprodusentene ved Energibedriftenes Landsforening (EBL) representert i utvalget.

NHO kjenner ikke til detaljene i utvalgets mandat, men i pressemeldingen av 4. april d.å. fremgår det at mandatet i hovedtrekk vil bestå i å vurdere ulike sider knyttet til hjemfallsinstituttet. Det er viktig at utvalget blir bedt om å foreslå konkrete endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Det vil videre være avgjørende at det i den anledning foretas en nøye vurdering og analyse av de ulike alternativene som er nevnt i høringsdokumentet pkt. 3.3, og at utvalget blir pålagt å vurdere også andre alternativer. NHO forutsetter at utvalgets utredning vil bli sendt på høring, og at vi da gis mulighet til å presentere våre synspunkter på de alternativer utvalget utreder. Vi vil derfor nå begrense oss til å gi noen korte bemerkninger om våre prinsipielle vurderinger av hjemfallsinstituttet, og om de forhold som må vektlegges ved endringen av regelverket.

NHO mener prinsipielt at hjemfallsinstituttet er uheldig. Forslaget fremmet av departementet innebærer at hjemfallsreglene utvides fra å omfatte privateide vannkraftrettigheter til også å omfatte offentlige eide rettigheter. Det er svært viktig og positivt at departementet foreslår like regler for offentlige og private aktører, men dette bør etter vår oppfatning gjennomføres uten at hjemfallsinstituttet utvides. Resultatet av departementets forslag om å innføre hjemfall for også offentlige aktører vil bli at staten på sikt vil bli eiere av alle vesentlige vannkraftrettigheter, noe som vil være uheldig.

Norges vassdragsressurser er av svært stor betydning, både økonomisk og miljømessig, og det er således behov for virkemidler som åpner for offentlig kontroll med disponeringen av

ressursene. Dette kan imidlertid ivaretas på andre måter enn at staten overtar eiendomsretten til ressursene. Eiendomsrett er et dramatisk og uhensiktsmessig virkemiddel for kontroll. Hjemfallsinstituttet fører til at konsesjonshavers disposisjoner blir påvirket av den fremtidige eiendomsrettsovergang, og bedriftsøkonomiske hensyn blir da ikke styrende for konsesjonshavers beslutninger om investeringer m.v. Selv om regelverket inkluderer bestemmelser som skal sikre at konsesjonshaver foretar investeringer og vedlikehold i perioden frem til hjemfallet, er det på det rene at hjemfallsinstituttet fører til at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer og vedlikeholdsarbeider ikke skjer i den utstrekning som er ønskelig. Det at bruk av eiendomsrett er og har vært et vesentlig virkemiddel for kontroll med vassdragsressursene, er i første rekke et resultat av forholdene som rådet da lovgivningen ble til i første del av forrige århundre. NHO mener man nå bør ta utgangspunkt i mer moderne virkemidler for offentlig kontroll med nasjonale ressurser. Slike virkemidler må åpne for at vannkraftressursene, også på lang sikt, kan eies og forvaltes av private aktører. Statens rolle er primært å kontrollere ressursforvaltningen ved å fastsette rammene for virksomheten. Drift og eierskap bør overlates til private aktører.

NHO mener det er viktig at regelverket endres slik at offentlige og private aktører likestilles. Begrunnelsen for å gi offentlige aktører en særstilling i konsesjonslovgivningen er ikke lenger tilstede, og dagens regelverk medfører en ubegrunnet forskjellsbehandling av private og offentlige aktører. Forskjellsbehandlingen er dessuten i strid med grunnleggende regler i EØS-avtalen. Det vises her til ESAs vurderinger. NHO mener utvalget må foreslå et regelverk der offentlige og private aktører likestilles, og i overensstemmelse med EØS-avtalens regler om likebehandling, etableringsrett, og kapitalbevegelser.

Endring av hjemfallsinstituttet må ses i sammenheng med de øvrige rammevilkår for kraftsektoren. Både Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet har tidligere varslet en gjennomgang av skattereglene for kraftsektoren. Det vises til høringsnotatet pkt. 2.2.2.2, der det fremgår at en samlet redegjørelse om skatte- og avgiftsforholdene vil bli presentert ved fremleggelsen av statsbudsjett for 2004. NHO mener at det er viktig at endringer i hjemfallsregelverket ses i sammenheng med slike eventuelle endringer i skatte- og avgiftsregimet. Det må derfor legges opp til en dialog mellom utvalget som skal vurdere hjemfallsreglene og departementene som vurderer skatteendringer, slik at eventuelle skatteendringer ikke begrenser utvalgets mulighet til å foreslå endringer i hjemfallsregelverket.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Siri Bjerke
direktør